

MUDAKONN oli vait kui sukk

Mõdriku lähistele kogunesid loodushuvilised, et kuulata õhtust linnulaulu ning õnne korral ka isase mudakonna koputust meenutavat häält. Külma kevade tõttu polnud mudakonnal laulutaju, kuid teda nähti siiski!

MERLY RAUDLA
merly.raudla@virumaateataja.ee

Kui mõni hiline Vinist Kantkülla sõitja ja möödunud kolmapäeval tee ääres kolavat rahvahulka nägi ning imestas, siis teadku, et need olid üle Eesti Mõdrikule kokku tulnud loodushuvilised. Seljakotid seljas ja soojad varusokid taskus, tuld kuulama hilisõhtuseid loodushääli. Eesti üks parim kahepaiksete uurija Riinu Rannap rääkis konnade hingeelust ning loodushelide salvestamise guru Veljo Runnel tõlkis linnulaulu.

Selgus, et tegelikult on väga vähe konni, kes krookuvad. Rabakonn näiteks hoopis haugub. Igal isasloomal on lombis isiklik väike kuningriik, kuhu ta oma lauluga preilis meelitab. Tol õhtul olid põhilised lauljad rabakonnad ja rohukonnad. Riinu Rannapi sõnul laulab rohukonn harilikult aprilli lõpus. Kuna tänavune kevad on külm olnud, on laulu-aeg edasi lükkinud ning väike ümar mudakonn, keda olime kuulama kogunenud, oli vait kui sukk.

Rannap ütles, et konnadele meeldivadki kudemisajal karstijärved. Seal on madal vesi, mis päikese käes mõnusasti soojeneb, ning ajutises veekogus ei ole kalu, kes kulleseid ohustaksid.

Konnakudu leidub küll iga-augustes veekogudes ka kala-

Õhtu tipphetkeks oli kohtumine haruldase mudakonnaga.

dega koos, kuid kalatiiki kudenud konn teeb üsnagi tühja tööd. Kaladele on priske konnakulles mõnus toitev amps. Vaid kärnkonnakullestel on kaladega kõrvuti julgem kasvada, sest nemad on mürgised. Kui kala on ühe viletsa mekiga kärnkonnakullele saitse suhu saanud, siis rohkem ta neid ei himusta.

Loodusvaatlus Mõdrikul algas väikese jalutuskäiguga metsatukka karstijärve äärde.

Rannap tõdes, et sel aastal on karstijärved väga veerohked. Kõik, kes tahtsid, said saapad ilusti mudaseks.

Enne konnade aktiveerumist kiki-veerumist kiki-tasime kõrvu ja Veljo Runnel tutvustas mitmesuguseid linde.

Saime kuulda punarinna, laulu- ja muustrasta õhtulõõritust ning nägime metskurvitsate ülelendu. Oli ka hanesid ja laglesid.

Runnel sõnas, et punarinna hääli on raskesti kirjeldatav. Üks matkiline olla kuulnud kirjeldatud, et punarinna laul kõlab, nagu puistaks keegi klaaskuule marmortrepile. Runnel kirjeldas punarinna laulu pigem heliseva ja sädeleva improna. "Äkki vanasti laulsid nad paremini," ütles loodushelide asjatundja õlgu kehitades.

Mudakonna koputusi looduvaatlejad sel korral ei kuulnud. Küll aga võib jackpot'iks nimetada ümara kassisilmse loomakese endaga kohtumist. Ühel poisil õnnestus kaldaäärsest mudast noor mudakonn välja püüda.

Harva esinev konn nägi ilus välja: ümar, toreda mustri, suurte silmade ja vertikaalsete pupillidega nagu kass.

Hilisõhtune loodusesse põgenemine on midagi sellist, mis võiks kõikidele lausa kohustuslik olla. Jätad koduse mugava diivani korraks omapead, valad termosesse kuuma tee, nõõrid saapad tugevasti kinni ja istud hämaruses, saatjaks vaid loodushääled. Silmade sulgedes siseneksid justkui hoopis teistsugusesse maailma.

Miks läheb linnainimene õhtul kell 10 metsa konnasid kuulama?

VEIKI OJAPERV
veiki.ojaperv@virumaateataja.ee

Soe dressipluus selga, väike kohv kiirelt kerre, kerge lapselik ärevus hinges, startisin möödunud nädalal, et minna kolleegidega koos Mõdrikule raba- ja mudakonnasid vaatama-kuulama. Kindlasti ei pea ma ennast looduse vallas spetsialistiks, kuid iga uus loom, kellega kasvõi teelekraani vahendusel tutvust teen, annab positiivse energialaengu. Selle-gipoolest ei ületa miski päriselt kohtumist. Ja ei muda-ega rabakonna ma veel oma silmaga näinud ei olnud.

Pisikese karstitiigi ääres targematelt nõuanded kätte saadud, võis pisikesest veekogust kuulda haugatuselaadseid

helisid, mis enne arutlusringi oleksin ehk mõne väiksema linnu kaela ajanud. Aga ei – tegemist oli isase rabakonnaga, kes praegusel ajal endale meeleheitlikult paarilist püüab leida ning teeb kaaslase meelitamiseks ja rivaalide peletamiseks iseloomulikku haugatuste moodsid klõbinat.

"Eri liiki konnadel on tuhandeid erinevaid häälitusi ja tavaliselt ei saada arugi, et tegemist on väikse kahepaiksega. Üldiselt teatakse vaid klassikalist krooksumist," rääkis kahepaiksete uurija Riinu Rannap. Mõni aeg hiljem otsustas üks rabakonn end ka näole anda ja lähemalt uurida lasta. Vaesest konnakesest tehti kiiresti meediastaar, kui kümned uudishimulikud pead telefonidega temast pilte klõpsisid ja talle tas-

kulambiga valgust silma näitasid. Mine tea, mida ta pärast lahtilaskmist oma lähedastele sellest sündmusest pajatas.

Mis selles siis nii põnevad on? Mina nagu ka paljud paljud teised istun enamiku päevi kontoris ja ei lase oma meeltele teha seda, milleks need tegelikult ette nähtud on. Ei ma kuule uusi helisid, ei ma nuusuta puusamblikku, ei ma katsu jahedat tiigivett, ei vaata tihti-peale arvutiekraanist kauge-male. Tegelikult nõuavad meie meeled pidevalt uute kogemuste saamist.

Koos spetsialistidega loodusretkel käimine toob hetkeks meeled reaalsusse tagasi, paneb argimõtted perspektiivi ja kaotab või pisendab enda ego. Ei ole siin maamunal ainult mina ja minu probleemid.

Kes lärmas Mõdrikul? Kes oli see šimpansi häälega lind?

AIVAR OJAPERV
aivar.ojaperv@virumaateataja.ee

Loodushelide salvestamise guru, bioloogi haridusega Veljo Runnel tõstis käed ühtäkki üles. Ta pidi konnaretkel olema nii-öelda soojendusesineja, kes räägib lindudest ja nende häälest, aga kuna konnadel oli pisut külm ja nad lükkasid oma paaritumisrituaalid ja -laulud edasi, sai Runnel oodatust rohkem sõna. "Laulavad kolm punarinda ja kaks laulurästast," teavitas ta kuulajaid. Ning pajatas linnulugusid.

Siis läks aga pimedaks ja Mõdriku lähedal asuva karstitiigi servast hakkas kostma kummalist häält. Linnu oma küll, aga siinkirjutaja kõrv polnud veel sellist kuulnud. Vähe sellest: ka Veljo Runnel tunnistas ausalt ja ilma valehääbita – ei ole kuulnud, ei tunne ära!

Tema esimene pakkumine oli lauk, aga ta ise kahtles selles. Siis väikehüüp, kes on Eestis üsna haruldane tegelane, aga ka selle versiooni mattis ta ise maha. Kolmandaks oletas ta, et äkki on lind nimega tait – sellist nimegi polnud paljud kuulnud.

Lind tegi aga oma häält edasi. Lisandus veel teine isend, häälitused läksid mitmekesisemaks ja pimedusest kostis vee soinat. Mingi pulmamäng?

Ja siis tuli rollerauto! Kõi-

gepealt hakkasid kaugusest paistma tuled ja kõrvu jäi katkisele murutraktorile omane hääli. Lärmav aparaat lähenes hiirvaikuses viibinud konna- ja linnukuulajatele hirmus visalt – liikus ja ei liikunud kah.

Lõpuks andis see kaader-värk end pimedusest rohkem näole ja kõik võisid näha, et ikkagi rollerauto, kaks noort lükkamas. Mootor oli katki, kostsid viimsed korinad. Lükkajad ütlesid, et Viiru-Jaagupisse minnek, aga sinna oli veel oma kolm kilomeetrit. Kohati veel vastumäge kah. Loodetavasti on nad praegu-seks õnnelikult kodus.

Teine saladus aga jäigi kohapeal lahendamata. Kes tegi Mõdrikul ahvihäält?

Siinkirjutaja tuttavad linnulausujad hakkasid järgmisel päeval, kõrv kikkis, salvestist kuulama. Üks noorem piies, kes seni veel ühegi linnuhäälega pole eksinud, avaldas arvamust, et see võib olla emane kodukakk, kes pesitsusajal laseb kuuldavale kummalisi helisid. Aga temagi pidi oma eksimust tunnistama.

Omaavalitsusametnik ja hingelt suur linnusõber Sven Hõbemägi lõi kahtluste seas aga korra majja. Esimese hooga ei vastanud, aga kui sai kodus rahus ja vaikuses hääled veel kord üle kuulata, oli konkreetne: "See on tait! Tema teeb sellist iseloomulikku šimpansihäält vahepeal."

Kes on tait, küsib nüüd lugeja, ja ega siinkirjutajagi vastust teadnud. Tuli interneti appi võtta.

Selgub, et tait ehk tiigikana on ruiklaste sugukonda kuuluv linnuliik. Ta ei ole Eestis üliharuldane, kuid siiski vähe levinud, hinnangute järgi on taitu siin 700–1500 paari. Tal-

vituma lendab see lind Euroopasse pehmemasse kliimasse. Lind ise on suhteliselt kummalise välimusega. Mustade sulgedega, 32–35 sentimeetrit pikk ja 170–490 grammi raske. Iseloomulik on punane laubakilp. Ja muidugi jalad, mis näivad pärinevat mõnelt teiselt, palju suuremalt linnuliigilt. Kuigi lind eelistab elu vees ja veekogu ääres, pole ta jalad ujulestadega, vaid ikka sellised nagu kanalistel. Lihtsalt hästi suured.

Tait ehk tiigikana.

US FISH AND WILDLIFE SERVICE / WIKIPEDIA

„Ajakirjanikuna satud kõige põnevamatesse olukordadesse ja kohtud kõige huvitavamate tegelastega.“

Virumaa Teataja

Merly Raudla
Virumaa Teataja
ajakirjanik

**Tule
ajakirjanikuks!**

Vaata lähemalt Postimees Grupi kodulehelt
www.postimeesgrupp.ee/tule-toole.

Kandideerimise tähtaeg 31.05.2022.